

MPGD12013050209270029

GD1 02.05.2013 0029

Bureau KLB, 4 april 2013

Haalbaarheidsonderzoek Kennis(sen)bank Raadsleden

Haalbaarheidsonderzoek Kennis(sen)bank Raadsleden

Samenvatting

In opdracht van Raadslid.NU en het ministerie van BZK, heeft Bureau KLB in samenwerking met Futuron de haalbaarheid onderzocht van een kennis(sen)bank voor raadsleden. In dit rapport wordt verslag van dit onderzoek gedaan. Deze samenvatting geeft de bevindingen op hoofdlijnen weer.

Het onderzoek

Het doel van het onderzoek naar de haalbaarheid van een digitaal instrument voor kennisuitwisseling en –deling en netwerkvorming voor, door en met raadsleden, was om zicht te bieden op:

- de aard van de behoefte aan een dergelijk instrument,
- de precieze vorm die dit instrument zou moeten krijgen
- en de wijze waarop dit een 'levend' en 'gedragen' instrument kan worden.

Het onderzoek is uitgevoerd door middel van (groeps) interviews met raadsleden en contextuele gesprekken met functionarissen en vertegenwoordigers van organisaties die zicht hebben op het functioneren en de behoeften van raadsleden, en/of die daar zelf ook in voorzien. In totaal is gesproken met twintig raadsleden en waren er zestien gesprekken met betrokken organisaties.

Raadsleden

Uit de gesprekken met raadsleden is geen grote gedeelde behoefte aan een specifiek digitaal instrument gebleken. De behoeften aan kennisuitwisseling en netwerkvorming zijn uiteenlopend, diffuus en deels latent. Dit heeft er onder meer mee te maken dat andere organisaties al voor een deel of helemaal in deze behoeften voorzien.

Er lijkt eerder sprake te zijn van een overload dan van een tekort aan informatie. De opgave waar raadsleden voor staan is om die informatie eruit te pikken die voor hen relevant en bruikbaar is. Zij zouden dan ook het meest geholpen zijn met ondersteuning om sneller tot de voor hen essentiële kern te komen (specifiek op raadsleden toegesneden informatie). En daarnaast zijn ze altijd wel geïnteresseerd in (vindplaatsen van) relevante gesprekspartners, bijeenkomsten en good practices. Er lijkt evenwel maar beperkte animo onder raadsleden om zelf actief bij te dragen aan een faciliteit die hierin voorziet. Men kan zich weinig voorstellen bij het benutten van de signalerings- en netwerkfunctie van een dergelijke faciliteit voor belangenbehartiging door Raadslid.NU.

Betrokken organisaties

De geraadpleegde vertegenwoordigers van op raadsleden betrokken organisaties hebben enige reserves ten aanzien van een Raadslid.NU kennis(sen)bank-initiatief. Deels hebben die ermee te maken dat zij zelf ervaren hoe moeilijk het is om dit type ondersteuning aan raadsleden te bieden. Voor een ander deel zijn er gesprekspartners van mening dat hun eigen organisatie de aangewezen instantie is om (een deel van) dit type ondersteuning te leveren. Vanuit die optiek beschouwen zij een kennis(sen)bank van Raadslid.NU als verstrend. We treffen deze opvatting aan bij politieke partijen en bij een deel van de griffiers.

Daar staat tegenover dat een aantal gesprekspartners wel degelijk toegevoegde waarde ziet in een dergelijk initiatief van Raadslid.NU. Men ziet de mogelijkheid van complementaire en elkaar versterkende rollen, bijvoorbeeld in het bereiken en ondersteunen van – al dan niet specifieke

deelgroepen – raadsleden en in het articuleren van hun gezamenlijke behoeften en belangen. Deze geluiden zijn te vernemen bij VNG, een deel van de griffiers en ProDemos.

Analyse

Nadere beschouwing leert dat raadsleden om meerdere redenen een ‘moeilijke’ groep zijn om dienstverlening op af te stemmen. Het raadslidmaatschap is geen hoofdfunctie. Hij wordt vervuld onder meervoudige belasting en veelal hoge tijdsdruk. Raadswerk is lekenbestuur en meer gepolitiseerd dan andere lokale bestuursfuncties. Daardoor herkennen raadsleden nauwelijks een gezamenlijkheid in hun positie, lopen hun behoeften uiteen en zijn ze deels latent.

Tegelijk geldt dat de betrokken organisaties en functionarissen – politieke partijen, VNG, griffies, ProDemos en anderen – ondersteuning bieden die in theorie al bijna dekkend is voor die behoeften. In de praktijk vallen er wel gaten in dat aanbod, waar Raadslid.NU op in kan springen. Er is echter één dienst die de andere organisaties niet kunnen verzorgen. Dat betreft de belangenbehartiging namens alle raadsleden. Raadslid.NU kan dat vanuit haar positie wel, zij het dat ze het recht van spreken namens raadsleden (nog) voortdurend moet verdienen.

Een analyse van de levensvatbaarheid van een digitale faciliteit leert dat niet al te zeer op een dynamisch instrument moet worden ingezet. Het is vooral zaak het steeds meer dekkende aanbod van andere partijen voor alle raadsleden (ook de beginnende, en ook die van lokale partijen) te ontsluiten en daaraan wellicht nog enige min of meer unieke Raadslid.NU faciliteiten toe te voegen, zodanig dat de diensten die Raadslid.NU op het internet biedt door alle raadsleden als een welkome aanvulling op bestaande dienstverlening worden ervaren. Dit alles wordt bij voorkeur zo laagdrempelig mogelijk voor een zo groot mogelijke groep raadsleden opengesteld.

Aanbevelingen

Op grond van dit alles worden aan het eind van het rapport aanbevelingen gedaan om de inbedding in het veld en de samenwerking met andere organisaties te versterken, om de communicatie met, de herkenbaarheid voor en het mandaat van de eigen achterban te versterken, en hier passende, tamelijk eenvoudige digitale hulpmiddelen bij in te zetten, langs de weg van een geleidelijk groeimodel.

Naschrift

Een conceptversie van de onderhavige rapportage vormde één van de ingrediënten voor de heidag van het bestuur van Raadslid.NU. Op deze heidag hebben zij de zgn. Strategie.NU vastgesteld; een offensieve strategische heroriëntatie van Raadslid.NU (positionering als onafhankelijke belangenbehartiger, lidmaatschap voor alle raadsleden, versterking van communicatie en samenwerking), waar de aanbevelingen in deze rapportage goed bij aansluiten.

Den Haag, 4 april 2013
Dr. Kees Le Blansch
(i.s.m. Luc Castermans, Futuron)